

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana. Dopuštenje za ponovno objavljivanje ovog sažetka dano je isključivo u svrhu uključivanja u HUDOC bazu podataka Suda.

© Office of the Agent of the Republic of Croatia before the European Court of Human Rights. All rights reserved. Permission to re-publish this summary has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Bureau de l'Agent de la République de Croatie devant la Cour européenne des droits de l'homme. Tous droits réservés. L'autorisation de republier ce résumé a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

VILHO ESKELINEN I OSTALI protiv FINSKE

(članak 6. i 13.)

Presuda velikog vijeća od 19. travnja 2007. godine

ČINJENICE

Podnositelji zahtjeva su Vilho Eskelinen, Arto Huttunen, Markku Komulainen, Lea Ihatsu i Toivo Pallonen te nasljednici Hannu Matti Lappalainen (Paivi, Janne i Jyrki Lappalainen), rođeni 1955., 1953., 1954., 1956., 1937., 1957., odnosno 1981. godine Svi su finski državljani i stanovnici Sonkakoskija ili Sonkajarvija (Finska).

G. Eskelinen, g.Huttunen, g. Komulainen, gđa Ihatsu, g. Pallonen i g.Hannu Matti Lappalainen bili su zaposleni u okružnoj policiji Sonkajarvija. U skladu s kolektivnim ugovorom iz 1986. godine, bili su ovlašteni na primanje posebnog doplatka za rad u udaljenom području. Kada je taj doplatok ukinut 1988. godine, dodijeljeni su im individualni dodatci na plaće kako bi se nadoknadila razlika.

Dana 1. studenog 1990. godine podnositelji zahtjeva su izgubili pravo na isplatu dodatka na plaću, nakon što su premješteni u drugu policijsku stanicu, koja je još udaljenija od njihovih domova. Tvrdili su da im je provincijska policijska jedinica obećala kompenzaciju.

Dana 3. srpnja 1991. godine Ministarstvo financija je odbilo zahtjev za ovlaštenje na plaćanje svakome od podnositelja zahtjeva mjesečnih dodataka na plaću u iznosu 500-700 finskih maraka (84-118 eura). Podnositelji zahtjeva su na to podnijeli zahtjev za kompenzaciju, koji je odbijen.

Podnositelji zahtjeva su se žalili, tražeći usmeno saslušanje kako bi dokazali, među ostalim, da im je obećana kompenzacija. Žalba je odbijena s obrazloženjem da je u relevantno vrijeme isključivo Ministarstvo financija bilo ovlašteno odobriti kompenzaciju (ne i provincijska policijska jedinica). Sud je također utvrdio da niti u sličnim slučajevima nije dodijeljena kompenzacija.

Podnositelji zahtjeva su se ponovo žalili, zahtijevajući usmeno saslušanje i naglašavajući da su dodaci bili dodjeljivani drugim djelatnicima policije u sličnim okolnostima. Dana 27. travnja 2000. godine Vrhovni upravni sud je zaključio da podnositelji zahtjeva nemaju pravo

na individualne dodatke na plaću te da je nepotrebno odžati ročište, budući da navodna obećanja policijske policije nemaju utjecaja na ishod postupka.

POSTUPAK I SASTAV SUDA

Zahtjev je podnesen Europskom sudu za ljudska prava 19. listopada 2000. godine, a proglašen je dopuštenim 29. studenog 2005. godine. Vijeće je dana 21. ožujka 2006. godine ustupilo nadležnost velikom vijeću, u skladu sa člankom 30. Konvencije. Rasprava je održana u Zgradi ljudskih prava u Strasbourgu dana 20. rujna 2006. godine.

Presudu je donijelo vijeće od sedamnaest sudaca.

PRIGOVORI

Pozivajući se na članak 6. stavak 1. Konvencije, podnositelji zahtjeva su prigovorili prekomjernoj duljini postupka te uskraćivanju prava na usmeno saslušanje. Također su prigovorili da su izgubili ovlaštenje na posebni dodatak na plaću, a da im uslijed toga nije dana kompenzacija, pozivajući se na članak 1. Protokola 1. Tvrdili su nadalje da su im povrijeđena prava iz članka 14. Konvencije time što se s njima postupalo drukčije nego s drugim djelatnicima policije. Pozivali su se također i na članak 13. Konvencije.

ODLUKA SUDA

Članak 6. stavak 1.

Primjenjivost članka 6.

Prema članku 6. Konvencije, svatko ima pravo na pravično suđenje u razumnom roku, u kojem se odlučuje o njegovim odnosno njenim građanskim pravima. Primjena članka 6. pretpostavlja postojanje „prava“ i njihov „građanski“ karakter. U ovom je predmetu vlada osporavala postojanje „prava“ i njegovog „građanskog“ karaktera te slijedom toga mogućnost primjene članka 6. Konvencije.

U odnosu na prvu tvrdnju, Sud je zaključio da je o tvrdnjama podnositelja zahtjeva o postojanju prava moguće raspravljati te da utoliko ne postoji prepreka primjeni članka 6. Konvencije.

U odnosu na drugu tvrdnju vlade, da sporovi koji se tiču državnih službenika poput djelatnika policije i uvjeta njihovog obavljanja službe nisu prema praksi Suda u dometu članka 6. Konvencije, Sud je u cilju otklanjanja nejasnoća u pogledu svoje ranije prakse u tom području podsjetio stranke na presudu *Pellegrin protiv Francuske*. U toj je presudi uspostavljen funkcionalni kriterij utemeljen na prirodi prava i dužnosti zaposlenika. Iz dometa članka 6. Konvencije isključeni su samo oni sporovi koji se tiču javnih službenika čije se dužnosti odnose na specifične aktivnosti javne službe, i to u onoj mjeri u kojoj su nositelji javne uprave odgovorne za zaštitu općih državnih interesa ili drugih javnih vlasti. Očigledan primjer takvih aktivnosti su aktivnosti oružanih snaga i policije.

Preispitavši djelovanje ovog funkcionalnog kriterija, Sud je zaključio da njime nije pojednostavljena analiza primjenjivosti članka 6. Konvencije u postupcima u kojima je stranka civilni službenik, odnosno da nije unijeta veća mjera sigurnosti u ovo područje. Sud je izrazio shvaćanje da presudu Pellegrin treba promatrati u svjetlu njegove ranije prakse, kao prvi korak naprijed u odnosu na prije važeće načelo neprimjenjivosti članka 6. na civilnu službu. Naime, ranija praksa odražava osnovnu pretpostavku da su određeni civilni službenici zbog svojih funkcija vezani za svoje poslodavce posebnim vezama povjerenja i lojalnosti. Iz kasnijih presuda je razvidno da su mnoge države članice Konvencije ipak dopustile civilnim službenicima pristup sudu u vezi s plaćama i doplatcima, pa čak i otkazima i zapošljavanjem, na sličnoj osnovi koja vrijedi za zaposlenike u privatnom sektoru. Pritom u domaćim pravnim sustavima nije primijećen nikakav konflikt između interesa države i prava pojedinca na zaštitu.

Sud je stoga o tom pitanju odlučio usvojiti novo stajalište prema kojemu država mora ispuniti dva uvjeta ako se želi pozvati na status civilnog službenika podnositelja kako bi isključila primjenu članka 6. Kao prvo, država mora nacionalnim zakonodavstvom izrijekom isključiti mogućnost pristupa sudu za pojedine kategorije službenika. A kao drugo, takvo isključenje mora biti opravdano objektivnim razlozima u državnom interesu. Činjenica da su podnositelji bili u sektoru ili odjelu koji sudjeluje u izvršavanju ovlasti povjerenih javnim pravom sama po sebi nije odlučna. Kako bi isključenje bilo opravdano, nije dovoljno da država dokaže kako podnositelji sudjeluju u izvršavanju javnih ovlasti odnosno, ako se upotrijebi fraza iz presude Pellegrin, da postoji „posebna veza povjerenja i lojalnosti“ između civilnog službenika i države kao poslodavca. Država bi također trebala dokazati da je pitanje oko kojeg je nastao spor povezano s izvršavanjem javnih ovlasti ili da je dovelo u pitanje spomenutu posebnu vezu. Stoga u načelu, na temelju posebne prirode veze između države i civilnog službenika nije opravdano isključenje jamstava predviđenih člankom 6. u običnim radnim sporovima, primjerice onima koji se tiču plaća, nadnica i sličnih pitanja. Štoviše, u takvim slučajevima vrijedi presumpcija da se članak 6. primjenjuje, a na vladi je da dokaže, prvo, da civilni službenik prema nacionalnom zakonodavstvu nije imao pristup sudu te, drugo, da je takvo isključenje bilo opravdano.

U ovom slučaju nije osporeno da su, prema nacionalnom zakonodavstvu, svi podnositelji imali pravo na pristup sudu. Stoga, Sud smatra da je članak 6. ovdje primjenjiv.

Ispunjenje zahtjeva navedenih u članku 6.

Razuman rok

Razdoblje koje valja uzeti u obzir kako bi se utvrdilo je li zadovoljen zahtjev razumnog roka treba računati od dana 19. ožujka 1993. godine, kad su podnositelji podnijeli svoj zahtjev općinskom upravnom odboru, budući je to bio uvjet pod kojim su se kasnije mogli žaliti općinskom upravnom sudu. Postupak je završio s odlukom Visokog upravnog suda, dana 27. travnja 2000. godine. Trajao je dakle preko sedam godina.

Uzimajući u obzir posebne okolnosti slučaja, Sud je utvrdio kako je u postupku došlo do otezanja već pred općinskim upravnim odborom, za što, prema mišljenju Suda, nije bilo

razloga. Sud stoga smatra da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. u odnosu na duljinu postupka.

Nedostatak usmenog saslušanja

U odnosu na tvrdnju podnositelja da im je bilo uskraćeno usmeno saslušanje, Sud je utvrdio da su podnositelji mogli tražiti takvo saslušanje, iako je odluka o tome konačno bila u rukama suda. Upravni sudovi su razmotrili takav zahtjev te obrazložili njegovo odbijanje. Kako je podnositeljima bila dana mogućnost da pismeno argumentiraju svoje zahtjeve te da na isti način reagiraju na tvrdnje suprotne strane, Sud smatra kako je zahtjev pravičnosti bio ispunjen te kako stoga nije došlo do povrede članka 6. stavka 1. zbog nedostatka usmenog saslušanja.

Članak 13.

Sud je utvrdio kako podnositelji nisu imali pravno sredstvo kojim bi mogli ubrzati okončanje spora. Sud stoga smatra da je došlo do povrede članka 13. u tome što podnositelji nisu imali pravno sredstvo kojim bi mogli ostvariti svoje pravo na suđenje u razumnom roku predviđeno člankom 6. Konvencije.

Članak 1. Protokola br. 1 razmatran posebno i zajedno s člankom 14.

Podnositelji su prigovorili da nacionalne vlasti i sudovi odbivši njihov zahtjev nisu u njihovom slučaju pravilno primijenili nacionalno pravo, protivno članku 1. Protokola br. 1, razmatranom posebno ili zajedno s člankom 14.

Sud je utvrdio da zahtjev, ako želi ući u sferu zaštite predviđene člankom 1. Protokola br. 1, mora za to imati dovoljnu osnovu u nacionalnom pravu, naprimjer, ako postoji takva praksa domaćih sudova. U ovom slučaju podnositelji nisu mogli opravdano očekivati dodatak pojedinačnim nadnicama s obzirom da je, kao posljedice promjene u dužnostima, naslov s kojeg bi dodatak trebao biti isplaćen prestao postojati. Također, prema nacionalnom pravu nije postojalo nikakvo pravo podnositelja na naknadu troškova putovanja na posao.

Što se tiče članka 14, nema mjesta za njegovu primjenu osim ako činjenice relevantnog slučaja ulaze u njegov domet.

Stoga, s obzirom na okolnosti, Sud smatra da nije došlo do povrede članka 1. Protokola br.1 Konvencije, niti razmatranog posebno niti zajedno s člankom 14.

Na temelju članka 41. (pravična naknada), te s 13 glasova naprema 4, Sud je svakom od podnositelja dosudio 2,500 EUR na ime nematerijalne štete te 9,622.11 EUR svima zajedno na ime troškova i izdataka.